

מו:

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) [מספ' דפרה פ"ג ט"ז
תמיה' ל: ב] וימות
קדושין ספ"ג. (ב) ספסות
(ג) וס' ספ"ג. (ד) וימורה
ל: (ה) וס' (ו) וימורה
וכתומה פ"ג אמר רבא
מחלקת. (ז) וימורה
(ח) וימורה. (ט) וימורה
מ"ד. (י) וימורה. (יא) וימורה
מ"ד. (יב) וימורה. (יג) וימורה
מ"ד.

יש נעבד במחובר אצל גבוה או אין נעבד במחובר. ג"ל
דהמדקק בשלשן נעבד זו דלמך דרמי בר חמא דקמיבעיא
ליה סבר דליכא לחלק בין נעבד
מסופק אס' יש נעבד במחובר והא
לומר קאמר דאי פשטיין דשרי כ"ש
מכשירי אכל ופשטיין דלאסר
מכשירי מאי: וא"י משום בית ה'.
ובעית למימר דבית ה' הוה מחובר
וקאסר ודרשת ליה הכי לא תביא
אתנן של בית שמש נתן לה בית
בגמטה אסור להקדישו לזרין בנין
לשונו ממה שפירש למעלה גבי מילתיה
דרבא שכן פירש לעיל אסור במחובר
לגבוה ואפי' למכשירי קרבן דכתיב
בית דמשמע אפילו לגבי בית
וגרסה דיעה דקדק לפי שיטת
התלמוד וק"ל מיהו מה שפירש
הכא דלמך דבית קרי מחובר קשיא
דהא לקמן בשמעתין חשיב רב יהודה
בית תלוש משום דהוי תלוש ולכפוף
מכרו לכן נראה לפרש ואי משום
דבית דמדרוש שנתן לה עלים
ואגביה לגבוה בית ויהיה אסור
להקדישו וסמך עלים ואגביה שזונין
מהם בגילס ליהוים מחוברים נמקומן
אי נמי י"ל ישב פקש"י דתכנ
כחמנה בית ולא חלק בין בית
של בנין לבית חלוז נמעה של
היה של תלוש מעולם: יש שנינו
בנעבד ב'. תימה (ו) במחובר מהיכא
ליף לאסור מאתנן דיו לגב' מן
הדיון ליהוים כדון דנאתנן פשיטא דיש
ודאי פשיטא ליה דיש נעבד
שינוי דכדשנין נמורב (ב"ק דף סה):
הס ולא שנייהס וי"ל דמדאורייתא
ליף לקולא וחומרא
פרכין לקולא אסור
חומרא: א"ל רב פפא
ליבא אתי והא הוא
דפסח דרי אליעזר מחמור
ומחייב ליה בפסח ורי
עקיבא מילק דקא פטר
ליה מלפנייהו פסח. והוא
של תורה. ופריך רבי
עקיבא אומר שזון רבי
אליעזר לחומרא. והנן
הש"ב ר' עקיבא הוא
הכתיב שהוא מצוה ב'.
ורחיקן התם לא אתא
ר' עקיבא לדחות הדיון
שלי ר' אליעזר. אלא ר'
אליעזר שכתב גמריה דרבה
נמיר דהואה אפי' שיהא
מצוה והיא מפי' שבת
אינה דוחה את השבת.
ואמר ר' עקיבא לאורייתא
גמריה עקיבא דקאמר ליה
כך אי מקביל ספך
הואה שבות ואינה דוחה
שבת: בעת רמי בר חמא
המשתחוה לתמיך קמחא
מהו למתנות יש שני
בנעבד כמי שיש שני
באתנן דאמרי' הן ולא
שנייהן אי לא. תיש
כל האסורין לגבי מוכח
ולדותיהן מותרין ותי
עלה ר' אליעזר אומר.
ואמר רב נתנן מחלקת
ר' אליעזר ונתא דמתיב'
ברבתי ולכפוף עיברו.

רבינו הגאון

יש נעבד אסור במחובר
אי לא. מכשירי קרבן בנין
[אבנן] המוכח בקרבן
הן. וכיבס שהנעבד פסול
לקרבן כן פסול למכשירי
קרבן אי לא. א"ל רבא
ק"ו ומה אתנן ונתא
שומרה בחלוש להדיוט.
אסור לגבוה אפי' במחובר
שנאמר לא תביא אתנן
ונתא ומחור וכלי בית
ה' וכו' סתם אתנן כתיב
לא שנת תלוש ולא
שנת מחובר אסור. נעבד
שאסור בחלוש. מ"י כיון
שיש בו תפיסת יד אדם
אסור אפילו להדיוט.
אינו דין שיהא אסור
במחובר לגבוה: ופשט
למה שאמרו. א"ל רב
זאת בריה דרב יהושע
ליבא ואימא חילוף מה
נעבד שומרה במחובר
לגבוה כתיב אלהיהם על
ההרים הרבים ולא הוה
אלהיהם סתם כתיב. לא
שנת לגבוה ולא שנת
להדיוט. ותירושו שרו
אסור בחלוש להדיוט.
אתנן שאסור בחלוש
כו"ל. ופשט ליה לתירא
כי לא אשכח תביא שהשבת
למיתה ואמר ליה אנא
מכשירי כשל תורה ונתא
מילק קולא וחומרא
פרכין לקולא אסור
חומרא: א"ל רב פפא
ליבא אתי והא הוא
דפסח דרי אליעזר מחמור
ומחייב ליה בפסח ורי
עקיבא מילק דקא פטר
ליה מלפנייהו פסח. והוא
של תורה. ופריך רבי
עקיבא אומר שזון רבי
אליעזר לחומרא. והנן
הש"ב ר' עקיבא הוא
הכתיב שהוא מצוה ב'.
ורחיקן התם לא אתא
ר' עקיבא לדחות הדיון
שלי ר' אליעזר. אלא ר'
אליעזר שכתב גמריה דרבה
נמיר דהואה אפי' שיהא
מצוה והיא מפי' שבת
אינה דוחה את השבת.
ואמר ר' עקיבא לאורייתא
גמריה עקיבא דקאמר ליה
כך אי מקביל ספך
הואה שבות ואינה דוחה
שבת: בעת רמי בר חמא
המשתחוה לתמיך קמחא
מהו למתנות יש שני
בנעבד כמי שיש שני
באתנן דאמרי' הן ולא
שנייהן אי לא. תיש
כל האסורין לגבי מוכח
ולדותיהן מותרין ותי
עלה ר' אליעזר אומר.
ואמר רב נתנן מחלקת
ר' אליעזר ונתא דמתיב'
ברבתי ולכפוף עיברו.

תורה אור השלם
1. לא תביא אתנן ונתא
ומחור ככל בית ה' ו'
אלהיהם לכל נדר כי
תועבה ו' אלהיהם בני
שנייהם: דברים ג' ט'
2. אבד תאבדון את כל
ההקמט אשר עבדו שם
הנוהג אשר אתם ירשום
אתם את אלהיהם על
ההרים הרבים ועל
הגבעות ונתת כל עץ
רענן: דברים יב ב'

הגהות הב"ח

(א) ג' מה הן למתנות:
(ב) רש"י ד"ה פ' ו' ו' ו'
דכל העשית: (ג) תוס'
ד"ה ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
מחובר קאמר וכו' בית ה'
דמשמע וכו' בית ה'
ההרים וכו' בית ה' ו'
מלך: (ד) ר"ח י' ו'
תימה מהיכא ליהף נעבד
במחובר לאסור מאתנן:
(ה) מ"ד דקא מיבעי ליה
דמשום חומרא לעולם
כוכבים יש לאסור: (ו) ד"ה
כל האסורין וכו' שני
קמחא חמורא מ' הגדול דף
צ"ה ג' חל' ג' ו' ו' ו'
מילה חמורא בעיניה וכו'
משלם ג' דמי רחל
גמלא חמור:

מוסר רש"י

אר חילוף. ב' או חילוף
הדיון. ופשטי' ל' הדיחה
משכח' ויפסדן בק"י מינה
לשמיטה שמתכב (פסחים
10). אל תבטרי. אל
תפסודי ממה שלמתני
הכלה אפי' שיהא שבות
אפי' דוחה. ולק' דמי ק"ו
וי נפקי אפי' שיש
דכ"ו אלא כ"י ששם אל
לכן חמור שכל או לרון
שמיטה מהאזה מכלל
דכאזה שפטי' ליה דלא
דחיה. מתוך כך מוסר מה
שלמתני דלא דחיה
ומחור כך ממה שהיה
לומר וכלי ח' הן וימורה
100. בשבת הדיון. בשעה
11 שאלו דנין עלים (סו'.

ואס תמלי לומר יש נעבד
לכל גבוה. אכתי מיבעיא ליה הכי
האז נעבד דלאו לקרבן גופיה קא
נעבי לה אלא לגבין מנחה
דמכשירי קרבן מי אמרינן קרבן
דמי ונעבד אסור בהן או לא:
אפילו לגבין הבית וכתיב אתנן
סתמא לא שנת תלוש כ"ו: או חילוף.

כיון דלא משכחת קרא כדדיחא
דלמך במחובר לגבוה אלא משום
דקרא סתמא כתיב אסרת ליה
במחובר והדר ילפת נעבד ארמי
לאיסורא אימא איפסא דהא קרא
סתמא שרי נעבד במחובר: דכתיב
(אלהיהם על ההרים) ולא ההרים
אלהיהם. אימא אפי' לגבוה שריא
והדר ילף אתנן מיניה למשנייה
במחובר: ואי משום בית ה'. ובעית
למימר דבית ה' הוה מחובר וקאסר
ודרשת ליה הכי לא תביא אתנן של
בית שמש נתן לה בית בגמטה
אסור להקדישו לזרין בנין הבית:
ההוא מיבעי ליה כ' פרה ארומה
שאינה באה לבית. ששמיעתה כהר
הימים דכתיב (והיוצא ארומה אל מחוץ
למחנה: רקועים). טפי וזה שבושין
צ"פיו לכתול היכל לבית קדשי הקדשים
כדלמרינן בשקלים פירקת הרוממה'
דכיון דגוי הוא מיתסר: פרכינן.
דיינין וכל דין ק"ו קרי ליה פירכא
משום דלשון תימה אחי: והוא
דפסח. עמא מת שחל נביעי שלו
ליות בשבת עברג הפסח: דר"א.
דן ד' לתומר' דקמתי א"ר אליעזר
ועליה אני דן ומה שמיטה שיהא
משום מלאכה דומה את השבת ו'
שמשום שבות אינו דין שדממה ויה
עליו ויחמיב בפסח. ור"ע פריך
לקולא ופטר מפסח דקמתי אמר לו
ר"ע או חילוף מה הואה דמשום שבות
אינה דוחה שבת שמיטה דמשום מלאכה

יש נעבד במחובר אצל גבוה או אין נעבד
במחובר אצל גבוה את"ל יש נעבד במחובר
אצל גבוה מכשירי קרבן בקרבן דמו או לא
אמר רבא ק"ו ומה אתנן שמותר בתלוש
להדיוט אסור במחובר לגבוה דכתיב לא
תביא אתנן ונתא ומחור ככל לא שנת
תלוש ולא שנת במחובר נעבד שאסור
בתלוש להדיוט אינו דין ששאסור במחובר
לגבוה א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא
או חילוף ומה נעבד שאסור בתלוש אצל
הדיוט מותר במחובר לגבוה שנת' אלהיהם
על ההרים ולא ההרים אלהיהם לא שנת
להדיוט ולא שנת לגבוה אתנן שמותר
בתלוש להדיוט אינו דין שמותר במחובר
לגבוה ואי משום בית ה' אלהיהם מיבעי ליה
כדכתניא (בית ה' אלהיהם פרט לפרה שאינה
באה לבית דברי ר"א והכ"א ר' לרבות את
הריקועים א"ל אנא קאמינא לחומרא ואת
אמרת לקולא וקולא וחומרא לחומרא ואת
א"ל רב פפא לרבא וכל היכא דאיכא קולא
וחומרא לקולא לא פרכינן והא הואה דפסח
דפליגי ר' אליעזר ור"ע דר' אליעזר סבר
לחומרא וקא מחייב ליה לגב' ור"ע לקולא
ופטר וקא פריך ר"ע לקולא דתנן והשיב
ר"ע או חילוף ומה הואה שיהא משום
שבות אינה דוחה השבת שחייבה שיהא
דאורייתא לא כ"ש התם ר' אליעזר גמריה
והיינו ד"א"ל רבי אל תכפירי בשעת הדיון
כך מקובל אני מוכך הואה שבות ואינה
דוחה את השבת בעי רמי בר חמא
המשתחוה לקמחא חמור (ב' מהו למתנות
היש שנינו בנעבד או אין שנינו בנעבד
אמר מר וזמרא בריה דרב נחמן ד"ש
וכל האסורין לגבי מוכח ולדותיהן מותרים
ותני עלה רבי אליעזר אומר ו' ולא אתמר
עלה אמר ר' רב נחמן אמר רבה בר
אבה מחולקת כשנרבעו ולכפוף עיברו
אבל

עלמנו שהיה רבו שהאזה אינה דוחה שבת: ואייקר ליה סלמודא.

ואמר ר"ע לאדכוריה גמריה ואמרה
למיתא בשלשן או חילוף ודלמן ק"ו שמיטה
מהאזה דלא תמדה אלא כי היכי דתימך
לר"א לליביה למימר כיון דקא ליף האי
שמיטה מהאזה דלא תמדה ודאי פשיטא ליה
בזוהא דלא חילוף ומיהו לא איסתיעה מילתיה
ולא חירכר אלא הכי אהדר ליה עקיבא עקמת
מה שכתוב בתורה בין הערבים במועדו ואפי'
בשבת אמר לו ר"ע הבא לי מועד ללא
להאזה ולהנחתו מחוץ לתחום כמועד לשמיטה.
וימא ליה מימר כך מקובלני מתך
הואה אינה דוחה למועד כשארמר לו ר"ע
הבא לי מועד ללא כמועד לשמיטה כעם
ר"א ואמר לו עקיבא שמיטה השבת
שמיטה תהא מיתתך ואמר לו ר"ע אל
תכפירי בשעת דין זה שאנו חלוקין
למנחות. להדיוט מישרא שרי דלון
מחובר נאסר להדיוט וכי קמיבעיא ליה
לגבוה אס תמלי לומר יש נעבד במחובר
אלל גבוה הכא מאי כיון דהדר עמין
לכו יש שנינו בנעבד דלא מיתסר
לגבוה אלא בעיניה אכל היכא דלישתי
שפיר דמי: או אין שנינו בנעבד.
ואסור דלא מהי ליה שנינו. אית
דגרס המשחתה לטעין קמחן מהו
למנחות וא"ל לומר כן דכיון דתלוש
וינהו נאסרו כהנאה להדיוט אפילו
למאן דבעי תפיסת ידי אדם
בתלוש דהא איכא תפיסה טובא קצירה
ועימור ודישה וכ"ש לגבוה דאסור
וכיון דנעשה כוכבים מו מאי מהי להו
שנינו לא מיבעיא עבודת כוכבים
דכתיב ו' וכל הנעשה מהן נאסר
דהא הנאה היא: כל האסורין. כגון
מוקפה ונעבד: ור"א אומר. וקס"ד
השחא דבנחמה מעוברת שרבעה
או השחתה לה עסקין וביש שנינו
בנעבד קמפלגו דת"ק סבר יש שנינו
בנעבד הלכך ולדותיהן מותרין
דמשיקלף עובר והשחא כהנאה
ור"א סבר אין שנינו בנעבד
אלמא פלוגתא היא: ה"ג ולא
מי אומר עלה אמר רבא אמר רב
נתנן חמורא כשנרבעו
ולכפוף עיברו. וכדמפרש
במורה בפ' כל האסורין (ג')
ד"ת"ק סבר ר' ורבי גורס
ומתר רבני אליעזר סבר זה
הואה אסור: אכל

יש נעבד במחובר אצל גבוה או אין נעבד
במחובר אצל גבוה את"ל יש נעבד במחובר
אצל גבוה מכשירי קרבן בקרבן דמו או לא
אמר רבא ק"ו ומה אתנן שמותר בתלוש
להדיוט אסור במחובר לגבוה דכתיב לא
תביא אתנן ונתא ומחור ככל לא שנת
תלוש ולא שנת במחובר נעבד שאסור
בתלוש להדיוט אינו דין ששאסור במחובר
לגבוה א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא
או חילוף ומה נעבד שאסור בתלוש אצל
הדיוט מותר במחובר לגבוה שנת' אלהיהם
על ההרים ולא ההרים אלהיהם לא שנת
להדיוט ולא שנת לגבוה אתנן שמותר
בתלוש להדיוט אינו דין שמותר במחובר
לגבוה ואי משום בית ה' אלהיהם מיבעי ליה
כדכתניא (בית ה' אלהיהם פרט לפרה שאינה
באה לבית דברי ר"א והכ"א ר' לרבות את
הריקועים א"ל אנא קאמינא לחומרא ואת
אמרת לקולא וקולא וחומרא לחומרא ואת
א"ל רב פפא לרבא וכל היכא דאיכא קולא
וחומרא לקולא לא פרכינן והא הואה דפסח
דפליגי ר' אליעזר ור"ע דר' אליעזר סבר
לחומרא וקא מחייב ליה לגב' ור"ע לקולא
ופטר וקא פריך ר"ע לקולא דתנן והשיב
ר"ע או חילוף ומה הואה שיהא משום
שבות אינה דוחה השבת שחייבה שיהא
דאורייתא לא כ"ש התם ר' אליעזר גמריה
והיינו ד"א"ל רבי אל תכפירי בשעת הדיון
כך מקובל אני מוכך הואה שבות ואינה
דוחה את השבת בעי רמי בר חמא
המשתחוה לקמחא חמור (ב' מהו למתנות
היש שנינו בנעבד או אין שנינו בנעבד
אמר מר וזמרא בריה דרב נחמן ד"ש
וכל האסורין לגבי מוכח ולדותיהן מותרים
ותני עלה רבי אליעזר אומר ו' ולא אתמר
עלה אמר ר' רב נחמן אמר רבה בר
אבה מחולקת כשנרבעו ולכפוף עיברו
אבל

כל האסורין לגבי מוכח ולדותיהן

מותרין. משמע הכא דשנינו
אינו מועיל כלום לגבי אס וגבי שנינו
ליף לקולא ופטר וקא פריך ר"ע לקולא
דתנן והשיב ר"ע או חילוף ומה הואה
שיהא משום שבות אינה דוחה השבת
שחייבה שיהא דאורייתא לא כ"ש התם
ר' אליעזר גמריה והיינו ד"א"ל רבי אל
תכפירי בשעת הדיון כך מקובל אני מוכך
הואה שבות ואינה דוחה שבת: בעת
רמי בר חמא המשתחוה לתמיך קמחא
מהו למתנות יש שני בנעבד כמי שיש
שני באתנן דאמרי' הן ולא שנייהן אי לא.
תיש כל האסורין לגבי מוכח ולדותיהן
מותרין ותי עלה ר' אליעזר אומר.
ואמר רב נתנן מחלקת ר' אליעזר ונתא
דמתיב' ברבתי ולכפוף עיברו.